

*Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы
ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті*

Жинақтау және есеп беру департаменті

*Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының
2012 жылғы 1 мамырдағы ағымдағы жағдайы*

Көлемі: 7 бет

Кесте саны: 10

График саны: 4

Кезеңділігі: ай сайын жаңаланады

2012 жыл

МАЗМҰНЫ

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ ЖӘНЕ КАПИТАЛЫ

3-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

2-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің құрылымы

3-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

4 график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

Сақтандыру секторының институционалдық құрылымы	1.05.11	1.05.12
Сақтандыру ұйымдарының саны	38	36
Өмірді сақтандыру бойынша	7	7
Сақтандыру брокерлерінің саны	14	13
Актuariйлердің саны	79	82
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қатысушысы болып табылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының саны	27	33
Капиталында шетелдік қатысушылар бар сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары (тоқсандық деректер)	10	8

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

Активтер	1.05.11		1.05.12		Өсімі, (%-бен)
	млн. теңге	жиынтығында %-бен	млн. теңге	жиынтығында %-бен	
Ақша	21 916,6	6,0	18 943,3	4,6	-13,6
Орналастырылған салымдар	78 483,9	21,7	94 923,0	22,9	20,9
Бағалы қағаздар	174 912,2	48,3	207 616,6	50,1	18,7
"Кері РЕПО" операциясы	5 683,8	1,6	5 281,1	1,3	-7,1
Сақтанушылар мен делдалдардан алынатын сақтандыру сыйлықақылары	18 732,8	5,2	21 268,3	5,1	13,5
Негізгі қаражат	6 685,2	1,8	8 326,5	2,0	24,6
Қайта сақтандыру активтері	39 923,7	11,0	37 053,6	8,9	-7,2
Өзге дебиторлық берешек	9 165,7	2,5	13 073,2	3,2	42,6
Басқа активтер	6 868,3	1,9	7 932,1	1,9	15,5
Активтердің жиынтығы	362 372,2	100,0	414 417,7	100,0	14,4

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ ЖӘНЕ КАПИТАЛЫ

3-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Міндеттемелер	1.05.11		1.05.12		Өсімі, (%-бен)
	млн. теңге	жиынтығында %-бен	млн. теңге	жиынтығында %-бен	
Резервтер	125 993,3	86,3	149 140,5	85,6	18,4
Алынған қарыздар	0,0	0,0	4 335,3	2,5	
Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу	13 162,8	9,0	11 462,3	6,6	-12,9
Сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметі бойынша делдалдармен есеп айырысу	711,5	0,5	1 008,0	0,6	41,7

1.05.2012ж. жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының ағымдағы жағдайы

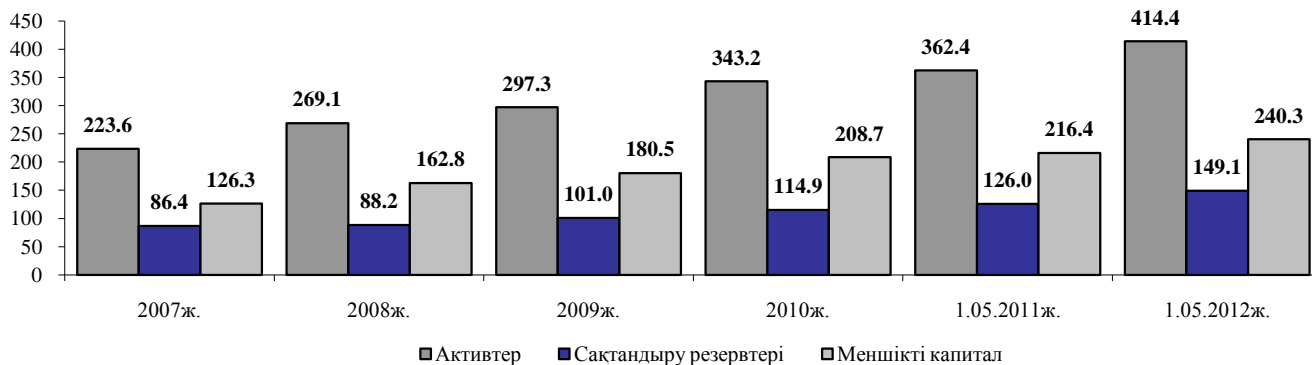
Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша төленетін шоттар	1 363,8	0,9	926,3	0,5	-32,1
Басқа кредиторлық берешек	1 741,3	1,2	2 340,9	1,3	34,4
Басқа міндеттемелер	3 044,0	2,1	4 931,2	2,9	62,0
Міндеттемелердің жиынтығы	146 016,7	100,0	174 144,5	100,0	19,3
Меншікті капитал (баланс бойынша)	216 355,5	-	240 273,2	-	11,1

2012 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары міндеттемелерінің сомасы 174 144,5 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 19,3%-ға көп.

Есепті күні сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін құрған сақтандыру резервтерінің көлемі 149 140,5 млн. теңге болды, бұл 2011 жылғы 1 мамырда құрылған резервтер көлемінен 18,4%-ға көп.

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы, млрд. теңге

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі (сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген)

Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	1.05.11		1.05.12		Өсімі, %-бен
	млн. теңге	жиынтығында %-бен	млн. теңге	жиынтығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	58 753,5	100,0	65 959,5	100,0	12,3
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	12 508,3	21,3	11 803,7	17,9	-5,6
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	8 012,7	64,1	8 408,6	71,2	4,9
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	388,7	3,1	339,7	2,9	-12,6
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	3 634,2	29,1	2 577,3	21,8	-29,1
Міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	472,6	3,8	478,1	4,1	1,2
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	16 936,3	28,8	28 070,3	42,6	65,7
өмірді сақтандыру	680,5	4,0	3 564,1	12,7	5,2 есе
аннуитеттік сақтандыру	6 170,8	36,4	10 262,8	36,6	66,3
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	2 930,1	17,3	5 298,7	18,9	80,8
ауырған жағдайлардан сақтандыру	7 154,9	42,2	8 944,7	31,9	25,0
Ерікті мүліктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	29 309,0	49,9	26 085,5	39,5	-11,0

1.05.2012ж. жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының ағымдағы жағдайы

автомобиль көлігін сақтандыру	1 166,1	4,0	1 739,2	6,7	49,1
автомобиль, әуе, теміржол, су көлігін сақтандыруды қоспағанда, мүлікті сақтандыру және жүктерді сақтандыру	19 847,1	67,7	15 514,7	59,5	-21,8
автомобиль, әуе және су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	3 351,1	11,4	3 391,2	13,0	1,2
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	1 403,9	4,8	1 405,0	5,4	0,1
ерікті мүліктік сақтандырудың өзге сыныптары	3 540,9	12,1	4 035,5	15,5	14,0

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

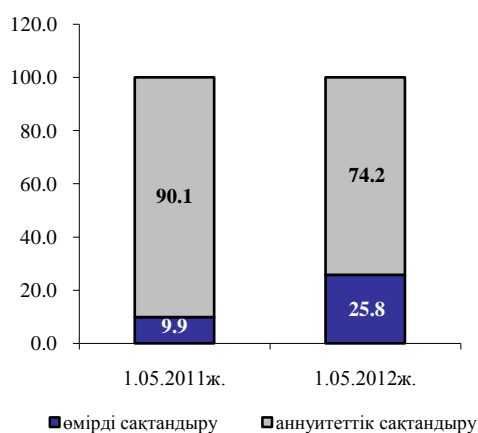
Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	1.05.11		1.05.12		Өсімі, (%-бен)
	млн. теңге	жиынтығында %-бен	млн. теңге	жиынтығында %-бен	
Сақтандыру салалары бойынша, барлығы	58 753,5	100,0	65 959,5	100,0	12,3
Өмірді сақтандыру	6 851,3	11,7	13 826,9	21,0	2 есе
Жалпы сақтандыру	51 902,2	88,3	52 132,6	79,0	0,4

* сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген

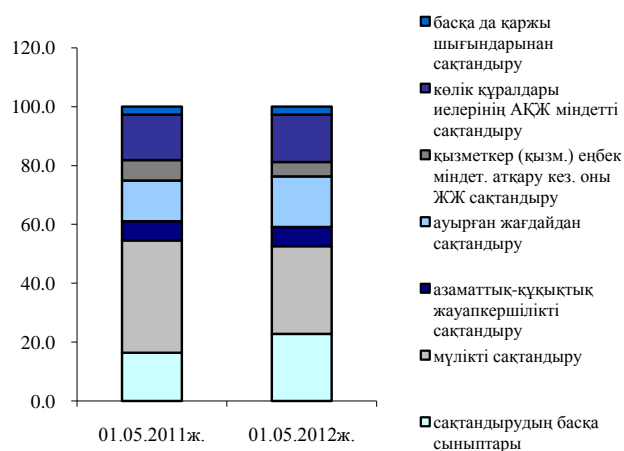
«Өмірді сақтандыру» саласы. 2012 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 13 826,9 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 2 есе көп. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық сыйлықақылардағы үлесі есепті күні 2011 жылғы 1 мамырдағы 11,7%-ға қарсы 21,0% болды.

«Жалпы сақтандыру» саласы. 2012 жылғы 4 ай ішінде «жалпы сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 51 132,6 млн. теңге болды, бұл 2011 жылғы ұқсас кезеңге қарағанда 0,4%-ға көп.

2-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

3-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

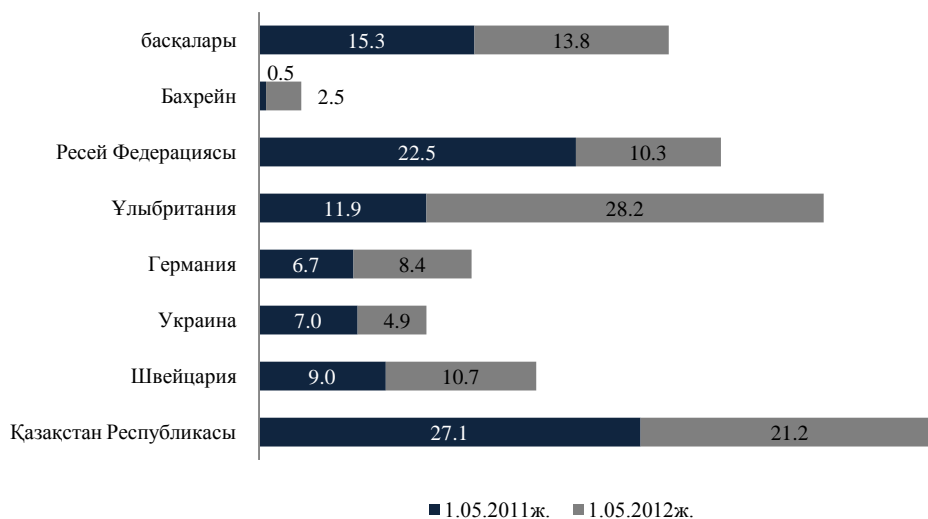
Сақтандыру сыйлықақылары	1.05.11		1.05.12		Өсімі, (%-бен)
	млн. теңге	%-бен *	млн. теңге	%-бен *	
Барлығы қайта сақтандыруға берілді, оның ішінде:	27 411,7	46,7	19 264,0	29,2	-29,7
резидент еместерге	19 981,7	34,0	15 180,5	23,0	-24,0
резиденттерге	7 430,0	12,6	4 083,5	6,2	-45,0
Барлығы резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданды	3 671,0	6,2	4 552,1	6,9	24,0

* Тікелей сақтандыру шарттарына пайызбен

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 19 264,0 млн. теңге болды немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 29,2%-ын құрады. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерге қайта сақтандыруға сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 23,0%-ы берілді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қабылдаған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы 8 849,7 млн. теңге болды. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерден қайта сақтандыруға қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 4 552,1 млн. теңге болады.

4-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы, %

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

Сақтандыру төлемдері	1.05.11		1.05.12		Өсімі, %-бен
	млн. теңге	жиынтығында %-бен	млн. теңге	жиынтығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	11 021,4	100,0	18 181,1	100,0	65,0
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	3 892,6	35,3	4 681,4	25,7	20,3
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	2 065,7	53,1	2 744,1	58,6	32,8
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	5,3	0,1	3,9	0,1	-27,1

1.05.2012ж. жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының ағымдағы жағдайы

қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	1 724,6	44,3	1 897,2	40,5	10,0
Міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	97,0	2,5	36,2	0,8	-62,7
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	5 419,9	49,2	10 083,5	55,5	86,0
өмірді сақтандыру	89,4	1,6	107,8	1,1	20,5
аннуитеттік сақтандыру	2 848,1	52,5	7 287,9	72,3	2,6 есе
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	120,4	2,2	139,4	1,4	15,8
ауырған жағдайлардан сақтандыру	2 362,0	43,6	2 548,4	25,3	7,9
Ерікті мүлктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	1 708,9	15,5	3 416,2	18,8	99,9
автомобиль көлігін сақтандыру	406,7	23,8	468,1	13,7	15,1
автомобиль, әуе, теміржол, су көлігін сақтандыруды қоспағанда, мүлктік сақтандыру және жүктерді сақтандыру	809,3	47,4	2 311,2	67,7	2,9 есе
автомобиль, әуе және су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	129,8	7,6	380,2	11,1	2,9 есе
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	73,3	4,3	17,9	0,5	-75,5
ерікті мүлктік сақтандырудың өзге сыныптары	289,8	17,0	238,8	7,0	-17,6

* сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

Пайда/Шығын	1.05.11		1.05.12		Өсімі, %-бен
	млн. теңге	%-бен	млн. теңге	%-бен	
Сақтандыру қызметінен түскен кірістер	32 853,7	79,4	46 507,0	83,0	41,6
Инвестициялық қызметтен түскен кірістер	8 110,7	19,6	9 273,9	16,5	14,3
Басқа қызметтен түскен кірістер	410,8	1,0	283,3	0,5	-31,0
Кірістердің жиынтығы	41 375,2	100,0	56 064,2	100,0	35,5
Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстар	9 724,5	33,3	16 904,6	38,8	73,8
Басқа шығыстар	19 507,3	66,7	26 707,9	61,2	36,9
Шығыстардың жиынтығы	29 231,8	100,0	43 612,5	100,0	49,2
Табыс салығын төлегенге дейінгі таза кіріс (шығын)	12 143,4	-	12 451,7	-	2,5
Корпоративтік табыс салығын төлеу бойынша шығыстар	1 851,8	-	1 416,9	-	-23,5
Салық төлегеннен кейінгі таза пайда (шығын) жиынтығы	10 291,6	-	11 034,7	-	7,2
ROA	8,7	-	8,2	-	-
ROE	14,7	-	14,0	-	-

1.05.2012ж. жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының ағымдағы жағдайы

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері	1.05.2011ж.	1.05.2012ж.
ЖІӨ, млрд. теңгемен	23 780,9	31 297 ³
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,25	0,21 ⁴
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,91	0,77
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	1,52	1,32
Сақтандыру сыйлықақыларының жан басына шаққандағы қатынасы, теңгемен	3 629,1	3 941,5

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы, %

Сақтандыру нарығындағы жиынтық көрсеткіштердің үлесі, %	1.05.2011ж.	1.05.2012ж.
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	42,4	36,6
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	59,3	54,5
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	28,4	27,1
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	40,9	52,4
Бес ірі сақтандыру компаниясының активтері	53,3	52,6
Бес ірі сақтандыру компаниясының меншікті капиталы	61,5	62,9

Қаралып отырған кезеңде сақтандыру сыйлықақылары бойынша, сақтандыру төлемдері бойынша да сақтандыру нарығының шоғырлану деңгейінің төмендегені байқалады. 5 ірі сақтандыру компаниясының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақыларының 36,6%-ы және сақтандыру төлемдерінің 27,1%-ы тиесілі болды. Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру нарығының жиынтық активтеріндегі үлесі 52,6% болды.

³ – деректер ҚР Экономикалық даму және сауда министрлігінің ресми сайтынан алынды (Үкіметтің 2008 жылғы 26 тамыздағы отырысында (Үкімет отырысының 26.08.2008 жылғы №32 хаттамасы) мақұлданған Қазақстан Республикасының әлеуметтік экономикалық дамуы және бюджеттік параметрлерінің болжамындағы өзгерістерге сәйкес).

⁴ - 2012 жылғы қаңтар-сәуірде қабылданған сақтандыру сыйлықақылары.

⁵ – Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің деректері бойынша 01.04.2012 ж. ҚР халқының саны 16 734 534 адам болды.